

VOORWOORD

Ontgravingen en natuurbescherming: die twee hebben een nogal wisselende relatie achter de rug. Terwijl sommigen de landschappelijke aantasting van al dat gegraveerde ten zeerste betreuen, wijzen anderen op de kansen die groeven voor velerlei planten en dieren bieden. Als trouwe lezer van het Natuurhistorisch Maandblad heeft u daar regelmatig kennis van kunnen nemen. De vrijwilligers van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg struinen immers al jaren de groeven af op zoek naar flora en fauna, al dan niet fossiel.

Onze kennis op dit gebied is dan ook redelijk compleet. Het euvel was echter dat deze nogal versnipperd beschikbaar was. Ik vind het dan ook zeer verheugend dat in dit themanummer die kennis is gebundeld en zo voor eenieder toegankelijk is gemaakt. Maar daarover later meer.

Ik wil eerst even teruggaan naar het rapport 'Verborgene Valleien'. Ecologie en beheer van mergelgroeven in Zuid-Limburg. De Curfsgroeve als voorbeeld'. Deze publicatie van Stichting Ark zag in 1999 het licht. Zij bevatte een aanstekelijk pleidooi om anders om te gaan met de afwerking van mergelgroeven. De strakke ontwerpen vanach-

ter de tekentafel hoefden niet langer leidend te zijn. Natuurlijke processen moesten hun gang kunnen gaan. Dit gaf de ontwikkeling van natuurwaarden ongekende kansen. Ik heb die nieuwe inzichten destijds omarmd en vond dat ze een goede impuls boden voor een ander ontgrondingenbeleid. Ook maatschappelijk bleek het een aansprekend thema te zijn. Wie herinnert zich niet de tijd dat het Oehoe-paar in de ENCI-groeve zowat dagelijks de media haalde...

Ik kan u trouwens medelen dat de Provincie al in een vrij vroeg stadium rekening heeft gehouden met de natuurwaarden in groeven. Zowel in het Streekplan Zuid-Limburg uit 1987 als in het in 1994 verschenen Provinciaal Ontgrondingenplan, deelplan kalksteen, is reeds als beleidslijn opgenomen dat de meeste groeven na afloop van de winning als natuurgebied beheerd moeten worden. Tamelijk actueel in dit verband is bijvoorbeeld de overdracht, in december 2003, van een 15 hectare groot deel van Groeve 't Rooth aan Stichting het Limburgs Landschap (figuur 1). En ook voor de toekomst kan ik u verzekeren, dat de ideeën uit 'Verborgene Valleien' hun weg zullen vinden in de afwerking van groeven.

Maar nu weer even terug naar dit dubbeldikke themanummer van het

Maandblad. Het biedt een uitgekiend palet aan artikelen. Iedereen zal hier iets van zijn gading vinden. Het verhaal over de afwerking van de Limburgse mergelgroeven mag op mijn warme belangstelling rekenen. Het zal ons, in ons provinciale werk, zeker nog van pas komen. Het doet mij eveneens deugd dat ruim aandacht wordt geschonken aan de rijke ontwikkelingsgeschiedenis van deze locaties. Uiteraard wordt ook gedetailleerd ingegaan op de bijzondere flora en fauna. Door hun unieke

kenmerken herbergen de groeven immers voor ons land unieke organismen.

Ik wil speciaal uw aandacht vestigen op het artikel over de Curfsgroeve als onderdeel van het Beneden-Geuldalproject. De Provincie is de gangmaker van dit project, dat al enige jaren in uitvoering is. Het heeft geleid tot een beekdalbreed natuurherstel, stroomafwaarts van Valkenburg om via Meerssen en Bunde aansluiting te krijgen met het Grensmaasgebied. De waardering voor de ontwikkelingen in het Beneden-Geuldal blijkt onder andere uit het grote aantal bezoekers van het projectgebied. Het herstel van de natuurwaarden en het watersysteem in dit gebied hebben we goed kun-

nen volgen dankzij verschillende publicaties in dit tijdschrift. De Curfsgroeve vormt een onmisbare schakel in dit project, evenals de Meer- tensgroeve bij Vilt trouwens. Tevens zijn zij belangrijke stapstenen op weg naar de groeven bij Cadier en Keer.

Het is een goede zaak dat niet alleen gekeken is naar onze eigen groeven. De blikken over de grens, naar een aantal groeven in België en bij Winterswijk, zijn zeer waardevol en leerzaam voor de situatie in onze provincie.

Gezien het gevarieerde karakter van de hier aangeboden informatie en het belang daarvan voor ons ontgrondingenbeleid, was de Provincie bereid om dit themanummer mede te financieren. Ik vertrouw erop dat over enige jaren de balans in dit tijdschrift nogmaals wordt opgemaakt. De ontwikkelingen in de groeven staan immers bepaald niet stil.

Tot slot kan ik concluderen dat, dankzij dit themanummer, de Verborgene Valleien in hoge mate voor u ontsloten zijn. Daarvoor verdienen de initiatiefnemers, te weten het Natuurhistorisch Genootschap en de Stichting Ark, een welverdiend compliment.

ing. M.J.H. Vestjens,

Gedeputeerde voor onder andere ontgrondingen

FIGUUR 1
Overdracht van een groot deel van Groeve 't Rooth aan Stichting het Limburgs Landschap; op de voorgrond v.l.n.r. de heer Kirkels (Ankerpoort NV), de heer Frenken (Stichting het Limburgs Landschap), de heer Schroyen (notaris) en de heer Vestjens (gedeputeerde provincie Limburg) (foto: H. Bussink).